

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УПРАВЛІННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ГРОМАД

Студентки курсу, 19 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»

Яроцької
Тетяни
Володимирівни

(підпис студента)

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

Головня
Юлія Ігорівна

(підпис керівника)

Гарант освітньої програми
к. держ. упр.

Динник
Ірина Петрівна

(підпис гаранта)

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Освітня програма: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри

«30» грудня 2022 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Яроцькій Тетяні Володимирівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Розвиток туризму в управлінні територіальним розвитком громад»

Затверджена наказом ректора від «26» грудня 2022 р. № 3711

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 12.05.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи: визначення пріоритетів розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком громад.

Об'єкт дослідження: процес розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком громад.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти розвитку туризму Трускавецької громади.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

1.1. Місце туризму у стратегії розвитку Трускавецької міської громади

1.2. Оцінка діяльності органів місцевого самоврядування у сфері розвитку туристичної галузі в Трускавецькій міській громаді

РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ В ТРУСКАВЕЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ГРОМАДІ

2.1. Механізми удосконалення системи управління розвитком туризму у діяльності Трускавецької міської громади

2.2. Розроблення комплексу заходів з удосконалення розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької міської громади та

обґрунтування їх ефективності
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

5. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 24.11.2022	24.11.2022
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 30.12.2022	30.12.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2023	20.03.2023
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2023	20.04.2023
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 10.05.2023	10.05.2023
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 10.05.2023	10.05.2023
7	Зовнішнє рецензування випускної кваліфікаційної роботи	До 12.05.2023	12.05.2023
8	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	12-05. 17.2023	12-05. 17.2023
9	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 22.05.2023	До 22.05.2023
10	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «30» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи: Головня Ю.І.

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Динник І.П.

9. Завдання прийняв до виконання студент

Яроцька Т.В.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи:

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Динник Ірина Петрівна

(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу:

Випускна кваліфікаційна робота виконана на актуальну тему, оскільки присвячена питанням розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком громад.

У першому розділі автором визначено місце туризму у стратегії розвитку Трускавецької міської громади, здійснено оцінку діяльності органів місцевого самоврядування у сфері розвитку туристичної галузі в Трускавецькій міській громаді.

Другий розділ присвячено дослідженню механізмів удосконалення системи управління розвитком туризму у діяльності Трускавецької міської громади та розробленню комплексу заходів з удосконалення розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької міської громади, також здійснено спробу обґрунтування їх ефективності.

У процесі дослідження здобувач продемонстрував достатній рівень володіння методологією наукових досліджень, вміння використовувати сучасні методи оброблення інформації.

Робота відповідає затвердженій темі, виконана відповідно до завдання, мету дослідження досягнуто. Випускна кваліфікаційна робота виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту з позитивною оцінкою, а її автор Яроцька Т.В. на отримання кваліфікації бакалавра зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Випускна кваліфікаційна робота студента Яроцька Т.В.
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми: Динник І.П.
(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л.
(підпис)

«12» травня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ	4
1.1. Місце туризму у стратегії розвитку Трускавецької міської громади.	4
1.2. Оцінка діяльності органів місцевого самоврядування у сфері розвитку туристичної галузі в Трускавецькій міській громаді	11
РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ В ТРУСКАВЕЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ГРОМАДІ	15
2.1. Механізми удосконалення системи управління розвитком туризму у діяльності Трускавецької міської громади	15
2.2. Розроблення комплексу заходів з удосконалення розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької міської громади та обґрунтування їх ефективності.....	23
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31

ВСТУП

Світова успішна практика функціонування локальних спільнот нерозривно пов'язана із розвитком на їх територіях туристичного сектору економіки. Сьогодні туризм відіграє важливу роль у соціально-економічному та гуманітарному зростанні громад і регіонів. Окрім формування конкурентоздатного унікального туристичного продукту та створення додаткових робочих місць, відбувається активне стимулювання споріднених видів економічної діяльності, модернізація та побудова нової соціальної та транспортної інфраструктури тощо.

Це свідчить про неабияку важливість туризму та необхідність врахування даного аспекту в управлінській діяльності та плануванні на усіх геопросторових рівнях. Виклики, які сьогодні стоять перед суспільством та національною економікою, змушують звертати увагу на доцільність розвитку, насамперед, внутрішнього туризму на базі місцевих унікальних ресурсів та креативних ініціатив. Стратегічне управління розвитком складних соціально-економічних систем, до яких у повній мірою можна віднести систему регіонального туризму, є галузь наукових знань, що знаходиться на ранній емпіричній стадії розвитку.

Формування методологічного апарату теорії стратегічного управління лише починається. Крім того, в умовах зростання турбулентності середовища, переходу від класичної економічної теорії до неоінституціоналізму більшість існуючих методів, моделей, механізмів перестають працювати, і потрібне кардинальне переосмислення основ стратегічного управління.

Тематиці досліджень державного управління туризму, теоретичним питанням туристичної політики, інноваційному потенціалу регіонального розвитку туризму присвячено наукові праці сучасних зарубіжних і вітчизняних учених, серед яких Перепелиця С. Л. [9], Тимечко І. [13], Коваленко Г.В. [4], Журба І.І. [2], Гаврилюк А. [1] та інші науковці. Незважаючи на значну кількість публікацій науковців з питань державного

регулювання розвитку туристичної сфери, невирішеними залишаються питання напрямів відновлення туристичної галузі шляхом використання інструментів регіонального розвитку та державно-приватного партнерства.

Метою роботи є визначення пріоритетів розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком громад. В процесі досягнення мети вирішувались наступні завдання:

- визначити місце туризму в стратегії розвитку Трускавецької громади;
- визначити оцінку діяльності органів місцевого самоврядування у сфері розвитку туристичної галузі Трускавецького регіону;
- визначити механізми удосконалення системи управління розвитком туризму в діяльності Трускавецької міської громади;
- розробити комплекс заходів з удосконалення розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької міської громади та обґрунтування їх ефективності.

Об'єктом дослідження є процес розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком громад.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти розвитку туризму Трускавецької громади.

Інформаційну базу роботи склали роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, статистична інформація, інтернет джерела, а також результати особистих досліджень діяльності міжнародних та національних туристичних операторів в Україні.

В роботі використовувалися наступні методи дослідження: монографічний, порівняння, абстракції та синтезу, спостереження, комплексної оцінки.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2-х розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел. Основний текст роботи становить 28 сторінок, в т.ч. 4 таблиць, 6 рисунки. Список використаних джерел містить 30 найменувань, викладених на 3 сторінках

РОЗДІЛ 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

1.1. Місце туризму у стратегії розвитку Трускавецької міської громади

Територія субрегіону належить до гірських територій Львівської області, для яких характерними є складні структурні проблеми, зокрема у сфері економічного розвитку.

Основною галуззю економіки субрегіону, в першу чергу м. Трускавця та прилеглих сільських рад (Модричі та Станіля), є санаторно-курортна та готельна галузі. Завдяки розвитку цієї галузі субрегіон являється одним із лідерів у Львівській області за обсягом капітальних інвестицій, у тому числі прямих іноземних інвестицій. Основні напрямки інвестицій – будівництво, охорона навколишнього природного середовища.

Територія Трускавецької громади відрізняється значним потенціалом для інтенсивного розвитку не тільки санаторно-курортної, але й туристично-рекреаційної сфери для значної кількості відпочиваючих, які їдуть сюди не тільки на лікування але й на відпочинок.

Розглядаючи стратегію розвитку Трускавецької громади встановлено, що нею закладено дві цілі:

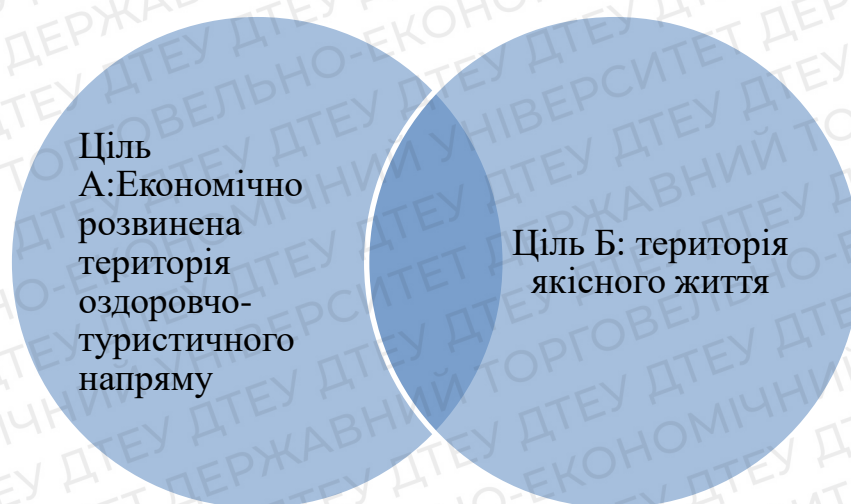

Рис.1.1. Стратегічні цілі розвитку Трускавецької громади
Джерело: складено автором на основі [20]

Таким чином, можемо зазначити, що туризм є основною ціллю

Трускавецької громади В рамках економічного розвитку території оздоровчо-туристичного напрямку визначено операційні цілі, які деталізуємо на рис.1.2.

Рис.1.2. Операційні цілі туристичного розвитку Трускавецької громади

Джерело: складено автором на основі [20]

Санаторно-курортна галузь Трускавецької громади містить найбільшу кількість закладів та найманих працівників. Від реалізації їх послуг надходить близько 30 % від загального обсягу реалізованої продукції всіх підприємницьких структур. Крім того, туристична галузь даного регіону демонструє зростання. Розвиток туристичної галузі Трускавецької громади залежить від дієвих заходів органів публічної влади.

Перш за все потребує збереження якості лікувальних вод, що залежить від екологічної ситуації в області, а також від виділення окремої зони лікувальних вод та парку м.Трускавець. Крім того, потребує врегулювання питання щодо отримання статусу курорту державного значення та здійснення сертифікації мінеральних вод.

Основними завданнями, які ставить перед собою керівництво Трускавецької громади в рамках зростання туристичного потенціалу регіону,

є наступні:

- вирішення проблеми забудови і господарської діяльності у зонах суворої санітарної охорони;
- вирішення питань сертифікації води Нафтуся відповідно до європейських стандартів якості;
- збереження та розвиток парку м. Трускавець;
- сприяння розвитку лікувально-реабілітаційних послуг для відповідних категорій населення - військових, спортсменів;
- розвиток супутніх послуг в комплексі із санаторно-курортними - проживання, харчування, відпочинок та розваги, побутове та додаткове обслуговування;
- співпраця із закладами професійної освіти щодо підготовки кадрів, надання благодійної допомоги для окремих категорій студентів;

Крім того, основним фактором зростання економіки субрегіону є промоція його економічних можливостей, що можливо за рахунок створення на території субрегіону агенції місцевого економічного розвитку. На даний час, у м. Трускавець функціонують схожі інституції, які потенційно готові до виконання завдань з просування туризму в регіоні в партнерстві з органами місцевого самоврядування. Проте їм необхідно надати допомогу в питаннях інституційного зміцнення.

В основі концепції таких інституцій лежить їхня подвійна місія. Центри не тільки надають інформацію та послуги бронювання для мандрівників, але також можуть обслуговувати місцевих постачальників туризму та громадськість.

Окрім навчання персоналу центрів туристичної інформації, вони можуть допомогти місця призначення зібрати інформацію для рішення цілої низки місцевих ініціатив — від ініціатив щодо утилізації відходів до очищення пляжів або організації фермерських ринків та місцевих фестивалів.

Розвиток інформаційного центру може перетворити туристичний інформаційний центр у добре представлений та доступний фізичний простір

для інформування відвідувачів про активи, доступних у пункті призначення, а також як місцевий центр і місце зустрічі для місцевих жителів та туристичних компаній.

Основним завданням в рамках підвищення економічної складової туристичного сектору в регіоні є наступні: створення системи взаємовигідної міжмуніципальної співпраці, у тому числі в межах субрегіону та промоція і реалізація економічних можливостей Трускавецької громади.

Сьогодні можна стверджувати, що сталося усвідомлення органами місцевого самоврядування важливості розвитку туризму, як ефективного джерела значних валютних надходжень, створення нових робочих місць, стимулу для розвитку соціальної та ринкової інфраструктури, потенційного об'єкту інвестування тощо.

В стратегію розвитку Трускавецької громади закладено такі завдання як [20]:

- створення системи туристичного знакування на території субрегіону, у тому числі м. Трускавець - інформаційних стендів, картосхем, маршрутів тощо;
- забезпечення проведення туристичних масових заходів, ярмарків, фестивалів;
- підтримка створення нових туристичних продуктів;
- створення проєктів органів місцевого самоврядування на основі договорів про міжмуніципальне співробітництво.

В процесі дослідження встановлено, що відсутність деталізованої статистичної інформації про існуючий туристичний потік Трускавецької громади ускладнює аналіз та виявлення потенційного туриста, процес формування, просування та реалізації турпродукту, окремих турпослуг та ускладнює процес створення туристичної інфраструктури. Також регіону та його адміністративним одиницям стає складніше позиціонувати себе та свої продукти на ринку, а туристам, відповідно, складніше дізнаватися про існуючі види послуг, окрім всім відомими мінеральними водами.

Розглянувши стратегію розвитку Трускавецької громади встановлено, що громада розуміє проблеми та ставить перед собою завдання з її вирішення шляхом розробки програми просування послуг та інформування туристів, виділення коштів на рекламну діяльність тощо.

Також важливо відзначити, що робота з багатьма окремими одиницями громади заключається в роботі з сільськими територіями, а заходи таких програм пов'язані з розвитком сільського туризму, що робить істотний внесок у процес сталого розвитку.

Стратегічним напрямком розвитку туризму в Трускавецького регіону є подальший розвиток сільського туризму, що сприятиме вирішенню ряду пріоритетних соціальних і економічних завдань з управління потенціалом сільських територій [18]:

- забезпечення зайнятості сільського населення шляхом створення додаткових робочих місць;
- отримання додаткових джерел доходу;
- зниження відтоку населення із сільської місцевості, особливо перспективної молоді;
- збільшення податкових відрахувань до бюджету;
- реалізація та просування продукції та послуг під регіональними брендами;
- збільшення туристичного потоку в сільські райони Трускавецької громади в результаті пропозиції конкурентоспроможного туристичного продукту;
- розвиток суміжних з туризмом галузей;
- відновлення об'єктів історичної та культурної спадщини;
- збереження народних ремесел, традицій і промислів.

Перехід до сталого розвитку сільських територій є комплексним завданням, для вирішення якої необхідні скоординовані зусилля виконавчих органів влади, органів місцевого самоврядування та бізнесу при активній участі населення, що живе на селі.

Особливу увагу слід приділити стимулюванню соціальних ініціатив місцевих громад і економічної активності громадян шляхом залучення в розвиток туристичної індустрії. В свою чергу, сільський туризм може стати таким, що самоорганізується, тобто здатним вирішувати основні соціально-економічні проблеми села.

На рівні обласної адміністрації потрібно розробити концепцію єдиної геоінформаційної системи і залучити компетентних учасників для її створення та подальшого обслуговування. Ними можуть виступати як державні, так і приватні установи. Різні рівні доступу до баз даних забезпечать її окупність, а єдиний центр управління – уникнення дублювання функцій та тієї інформації, що надходить з різних джерел, а також активізацію тих учасників ринку, які раніше не використовували ІТ-технології з причини їх крайньої диверсифікованості та високу ціну [13].

Нарешті, економічний ефект від діяльності туристичної галузі регіону зросте, тому що до створення продукції залучатиметься значна кількість підприємств та приватних осіб. Останні поступово виходитимуть з «тіньового» сектору, оскільки підвищуватиметься прозорість операцій.

Мета регіональної політики розвитку туризму у Трускавецька громада спрямована на створення конкурентоспроможного туристського комплексу, що забезпечує, з одного боку, задоволення потреб українських та зарубіжних громадян у туристичних послугах, а з іншого – розвиток регіональної економіки, у тому числі – зростання податкових надходжень до бюджету, збільшення кількості робочих місць, стимулювання малого та середнього підприємництва, зростання доходів населення, а також збереження та примноження культурного та природної спадщини; на сприяння розвитку матеріальної бази туризму та його інфраструктури, формування сучасних механізмів державного регулювання [14].

З метою створення конкурентоспроможного ринку туристських послуг на основі використання механізмів державно-приватного партнерства, вибудовування системи ефективного просування туристського рекреаційного

потенціалу Трускавецької громади, підвищення рівня соціально-економічного внеску галузі туризму у розвиток економіки Трускавецької громади пріоритетними напрямками туристичної діяльності в Трускавецькій визнаються:

Таблиця 1.1

Напрями туристичної діяльності Трускавецької громади

Напрямок	Сутність
Автотуризм	туризм з використанням власного або орендованого автомобільного транспорту;
Активний туризм	туризм із використанням активних способів пересування, включаючи спортивний та самодіяльний туризм;
Водний туризм	туризм із використанням транспортних засобів, призначених для пересування по воді;
Діловий туризм	туризм із професійно-діловими цілями, а також організація конгресно-виставкових заходів;
Дитячо-юнацький туризм	туризм дитячо-юнацькими групами з метою організації дозвілля, патріотичного виховання, навчання, професійної орієнтації, оздоровлення та соціальної адаптації дітей та молоді;
Культурно-пізнавальний туризм	туризм, головною метою якого є ознайомлення з пам'ятниками історії та культури, іншими визначними пам'ятками на території Трускавецької громади, традиціями місцевого населення, народними ремеслами та промислами, досягненнями в галузі науки та культури у поєднанні з екскурсійною програмою;
Лікувально-оздоровчий туризм	туризм, що організується з метою лікування та профілактики різних захворювань і заснований на використанні специфічних туристських ресурсів;
Релігійний туризм	туризм, пов'язаний із наданням послуг та задоволенням потреб туристів, які прямують до святих місць та релігійним центрам;
Сільський туризм	туризм, що передбачає використання природних, культурно-історичних, сільськогосподарських та інших ресурсів сільської місцевості;
Подієвий туризм	туризм із єдиною метою відвідування соціально-культурних, спортивних подій та інших масових заходів;
екологічний туризм	туризм, пов'язаний з відвідування природних територій з відносно низьким рівнем антропогенного впливу з метою отримання уявлення про їх природні та культурно-етнографічні особливості

Джерело: складено автором на основі [18]

У рамках розвитку пріоритетних напрямків туристської діяльності в Трускавецької громади уповноваженим органом державної влади Трускавецького регіону у сфері туризму здійснюється співробітництво з органами державної влади та суб'єктами туристичної промисловості інших суб'єктів України та іноземних держав. Трускавецький регіон має значний потенціал для розвитку «зеленого туризму», причому для кожного регіону

перспективними є різні його тематичні спрямування [13].

Від туризму до бюджету Трускавецької громади надходить туристичний збір, динаміка якого представлена на рис.1.3.

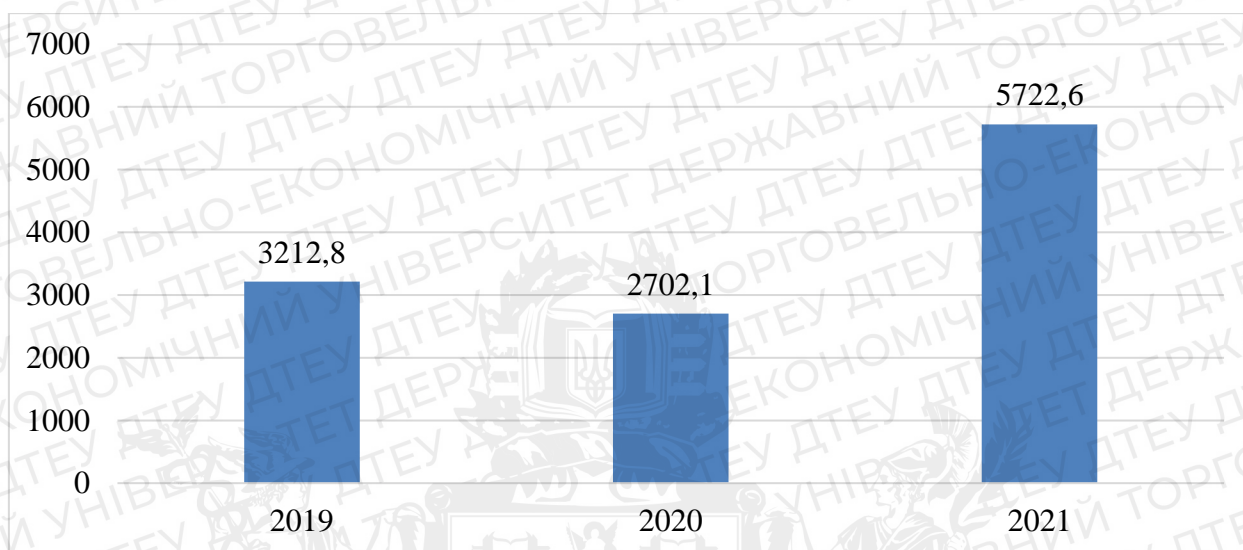

Рис.1.3. Динаміка туристичного збору Трускавецької територіальної громади за 2018-2021 роки, тис.грн.

Джерело: складено автором на основі [12]

Дані рис.1.3 свідчать про зростання надходжень туристичного збору, окрім 2020 року, що було спричинено пандемією коронавірусної інфекції. Таким чином, можна зробити розвиток туристичної сфери регіону.

1.2. Оцінка діяльності органів місцевого самоврядування у сфері розвитку туристичної галузі в Трускавецькій міській громаді

Необхідно відзначити, що основну роль в розвитку туризму в Трускавецькому регіону належить державі та її підтримці. Держава має створити сприятливі умови для туристсько-рекреаційної сфери та подолання негативних тенденцій у соціально-економічному становищі регіону.

В Трускавецькому регіоні необхідно створити Регіональний центр розвитку туризму та рекреаційної сфери на базі Обласної державної адміністрації. Крім того, необхідно активізувати роботу з реалізації регіональних та місцевих програм залучення інвестицій у розвиток

туристсько-рекреаційної сфери, в тому числі шляхом розширення переліку інструментів збільшення обсягів коштів для цього, створення інвестиційних фондів, туристських кластерів тощо. Розробка програми розвитку «зеленого туризму» в області, враховуючи забезпеченість природними ресурсами.

Курс керівництва області має бути направлений на спеціалізацію «Інфраструктурні проекти» – створення та облаштування готельних, туристично-рекреаційних комплексів, об'єктів придорожньої та іншої туристичної інфраструктури. Найважливішим суб'єктивним чинником формування туризму як нової галузі ринкової економіки була і залишається державна підтримка. Вона здійснюється за двома напрямками: підтримка малого бізнесу та індивідуального підприємництва, до яких належить більшість фірм туристичної індустрії, та підтримка та створення умов для бізнесу безпосередньо туристським фірмам. Забезпечення сталого розвитку туризму в регіоні містить три основні складові [11]:

- екологічна, яка забезпечує розвиток туристичної діяльності з збереженням природних та рекреаційних ресурсів у місці надання послуги;
- економічна, що виявляється у здатності туризму бути ефективним засобом сприяння соціально-економічного зростання регіону за рахунок раціонального використання наявних ресурсів;
- соціально-культурна стійкість туризму у регіоні, що забезпечує розвиток туристичної діяльності із збереженням культурних цінностей та традицій території, створення та зміцнення місцевої туристської спільноти.

Незважаючи на всі ці можливості, органам місцевого самоврядування досить складно розвивати туризм, і пов'язано це в першу чергу з обмеженими фінансовими ресурсами. «Органам місцевого самоврядування необхідно здійснювати інвентаризацію об'єктів муніципальної власності та визначити порядок оцінки економічної та соціальної ефективності досягає та об'єднана територіальна громада, яка готова посилити сильні сторони через послаблення слабких сторін громади, а з іншого – сприяти використанню сприятливих можливостей, які можуть виникнути завдяки дії зовнішніх сил. Можна

виділити кілька основних векторів розвитку у контексті сталого розвитку регіону:

1. Залучення фінансових інвестицій в об'єкти туристичної інфраструктури;
2. Сприяння створенню та просуванню конкурентоспроможного вітчизняного туристичного продукту;
3. Стимулювання підприємницької активності місцевого населення у сфері розвитку туризму.

Для дослідження можливостей і загроз у своїй діяльності ефективним методом є SWOT-аналіз, який оперується довгостроковими та короткостроковими оперативними цілями.

Таблиця 1.2

SWOT-аналіз діяльності органів місцевого самоврядування у сфері розвитку туристичної галузі в Трускавецькій міській громаді

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - вдале туристичне розташування; - добре транспортне сполучення; - вирощування екологічно-чистої продукції. - різноманітність напрямів діяльності інтегрованих структур 	<ul style="list-style-type: none"> - брак кваліфікованої робочої сили (відтік кадрів); - недостатній рівень розвитку інфраструктури; - низький рівень розвитку підприємництва (виробництво, надання послуг); - недостатньо фінансових ресурсів; - незначна кількість напрацьованих ринків збуту.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - залучення міжнародних компаній інвестувати в розвиток ОТГ; - розгортання програм державної підтримки підприємств; - розвиток грантової підтримки ініціатив ОТГ - зростання попиту на туристичні продукти; - розширення сфер збуту; - створення нових робочих місць, розвиток інфраструктури - диверсифікація діяльності на території ОТГ - впровадження нових технологій. 	<ul style="list-style-type: none"> - дестабілізація політичної ситуації в країні; - погіршення умов кредитування; - прискорення темпів інфляції; - погіршення демографічних характеристик на території ОТГ - погіршення інвестиційного іміджу України.

Джерело: складено автором [20]

Конкурентний потенціал Трускавецької ОТГ є системою фінансових та організаційних можливостей у забезпеченні ефективного розвитку громади.

Значна увага приділяється слабким сторонам, адже визначення проблем та шляхів їх вирішення є основою перспектив для імплементації конкретних пропозицій. У грудні 2020 року Трускавецькою громадою було затверджено Положення розвитку туристичної галузі та курортології Трускавецької міської територіальної громади на 2021 рік. В основні даної програми були наступні заходи:

Рис.1.4. Програма розвитку туристичної галузі та курортології Трускавецької міської територіальної громади на 2021 рік

Джерело: складено автором [17]

Таким чином, за допомогою виконання даної громади Трускавецька громада формувала конкурентоспроможний ринок лікувально-діагностичних і туристичних послуг, реалізовувало комплекс заходів, спрямованих на забезпечення розвитку туристичної, курортної та рекреаційної галузі курорту Трускавця та територіальної громади.

РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ В ТРУСКАВЕЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ГРОМАДІ

2.1. Механізми удосконалення системи управління розвитком туризму у діяльності Трускавецької міської громади

Управління туристичною інфраструктурою, як складовою туристичної сфери на регіональному рівні в Львівській області реалізується обласною державною адміністрацією через «Управління з питань місцевого самоврядування та розвитку туризму», яке структурно підпорядковане Департаменту регіонального розвитку Львівська ОДА. При ОДА, як дорадчий орган функціонує Координаційна рада з питань розвитку туризму обласної державної адміністрації.

Повноваження щодо розвитку місцевого туризму делегуються об'єднаним територіальним громадам (ОТГ), які виконують низку функцій у межах своїх повноважень. Чіткий розподіл повноважень на національному та регіональному рівні – базова умов регіонального розвитку туризму та туристичної інфраструктури, як її невід'ємної складової.

Незважаючи на достатньо високий рівень сформованості туристичної інфраструктури області є низка проблем, що потребують якнайшвидшого вирішення, основними серед них є: незадовільний стан залізничного, авіаційного сполучення та шляхів сполучення; доріг; незначна кількість облаштованих місць короточасного відпочинку туристів; відсутність інфраструктурних комунікацій у межах рекреаційних зон; відсутність єдиної системи туристичного маркування рекреаційних територій в області; низька якість сервісу на об'єктах туристичної інфраструктури.

Одним із напрямків рішення перерахованих вище проблем може бути побудова цілісної системи керування туризмом. Для того, щоб створити цілісну систему управління, необхідно інтегрувати стратегічний та оперативний рівні управління розвитком туризму, узгодити стратегічні цілі як

на верхньому політичному рівні та адміністративної влади регіону, так і на рівні керівників структурних підрозділів, створити єдину систему обліку та звітності, сформувавши однаковий набір базисних концепцій, методів та інструментів стратегічного управління.

Основні напрями розв'язання вище викладених проблем окреслені Стратегією розвитку Львівської області на період до 2027 року, найважливішими серед яких є: створення сприятливих умов для розвитку туристично-рекреаційного потенціалу області; формування інфраструктури для розвитку туризму (сільського, зеленого) в Карпатському регіоні, популяризація туристичного потенціалу Львівської області [4].

На сьогоднішній день Трускавецька громада має дієві інструменти управління туристським потоком, проте далеко не всі із цих інструментів задіяні.

У сферу туристично-рекреаційної діяльності залучаються лише окремі об'єкти туристичного показу, які використовуються зовнішніми компаніями для створення власного товару (власної вартості). Через це республіка втрачає потенційні доходи, створювані цих об'єктах.

Функціонування міжмуніципальних туристичних центрів у надалі буде засновано на реалізації загальної маркетингової стратегії Трускавецької громади та тієї туристської зони, до складу якої входить даний туристський центр, і навіть з урахуванням її туристської спеціалізації.

Створення та функціонування регіональних туристських центрів складає основі партнерства та взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, господарюючих суб'єктів у сфері туризму, підприємств та об'єктів туристичної інфраструктури та сфери обслуговування, громадських організацій та асоціацій, зацікавлених у розвитку туризму. Організаційна схема функціонування регіональних туристичних центрів має такий вигляд (рис. 2.1).

Регіональний туристичний центр здійснює реалізацію загальної туристської стратегії та положень місцевих програм тих регіональних

утворень та районів, що входять до його складу. На його рівні реалізуються заходи щодо залучення інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури. Сторони, що беруть участь у створенні та розвитку регіонального туристичного центру в Трускавецькій громаді, беруть участь у розробці стратегічних та програмних документів щодо розвитку туризму як на рівні даного центру, і у районах громади, є ініціаторами реалізації спільних проєктів у сфері туризму.

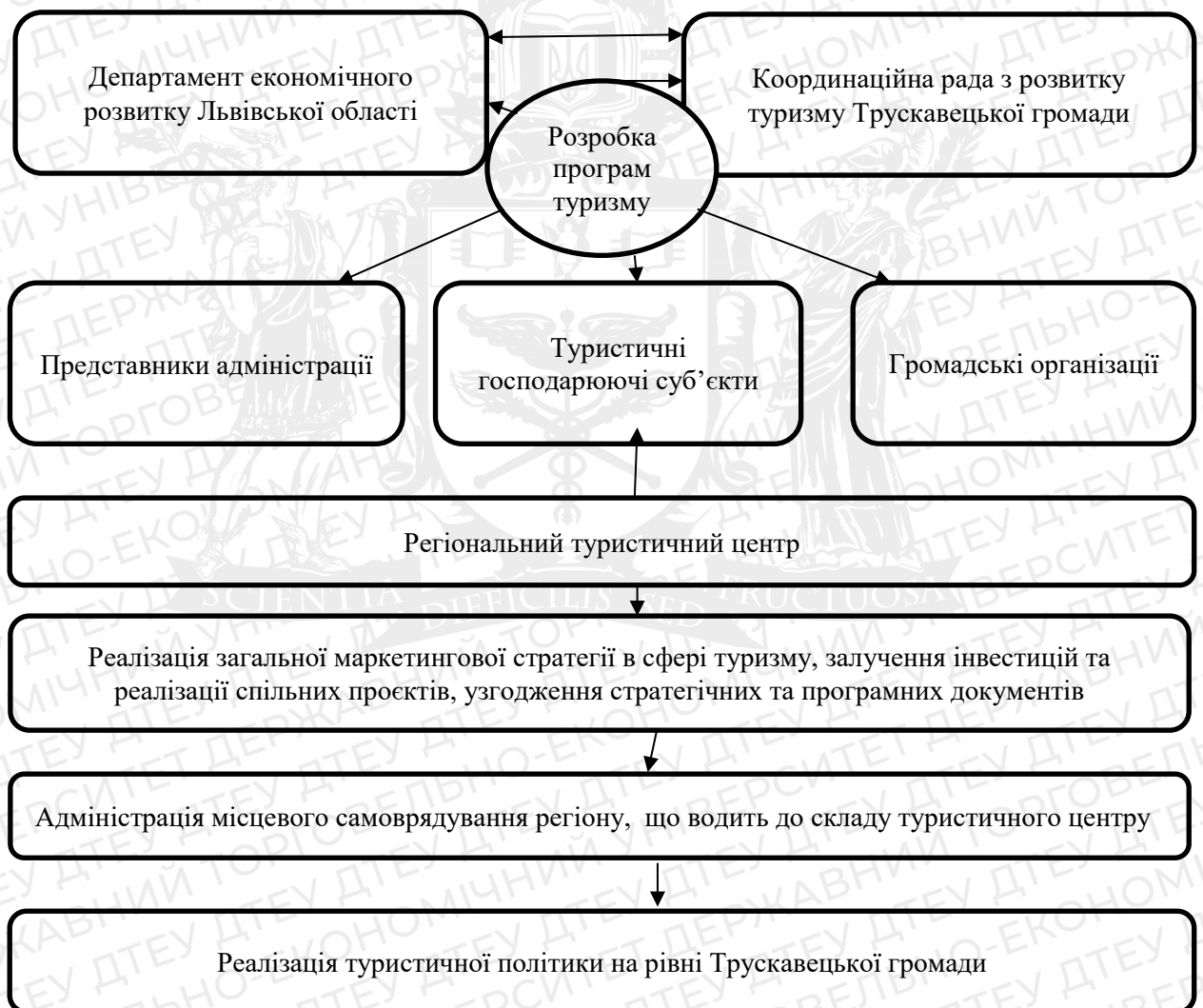

Рис.2.1. Організаційна схема функціонування Трускавецького регіонального туристичного центру

Джерело: складено автором

Адміністрація Трускавецької громади, що входить до складу регіонального туристичного центру, здійснює реалізацію туристичної

політики (через реалізацію програмних заходів та проектів), моніторинг розвитку туризму в районі, вносячи коригування у стратегічні документи розвитку туризму на регіональному рівні та пропозиції щодо вдосконалення туристичної політики регіональних утворень – партнерів по туристичному центру.

Функціонально створення та розвиток міжрегіональних туристичних центрів засноване на безпосередній взаємодії з Департаментом економічного розвитку Львівської області та Координаційною радою з розвитку туризму при Трускавецькій громаді.

З точки зору створення умов для ефективного стратегічного управління розвитком туризму в регіоні, крім перерахованих вище моментів, важливим є вироблення організаційних механізмів і схем реалізації державної регіональної політики у цій сфері та узгодження реалізованих заходів та проектів, запропонованих у рамках регіональних стратегічних документів.

Реалізація державної регіональної політики у сфері розвитку туризму в республіці здійснюється як на основі вже існуючих організаційних структур, відомств та підрозділів органів державної влади та місцевого самоврядування, так і через створення нових структур, що вирішують комплекс специфічних завдань, не врахованих у чинних положеннях та нормативно-правових актах. Основним органом державної влади, задіяному у реалізації стратегії та програм розвитку туризму в регіоні, є Міністерство економічного розвитку Львівської області та Координаційна рада з розвитку туризму.

З метою активізації політики у сфері розвитку туризму в Трускавецькій громаді, пов'язаної з початком реалізації конкретних інвестиційних та інфраструктурних туристичних проектів, роль та повноваження Координаційної ради збільшуються, що потребує створення в її рамках наступних тематичних комісій:

- Комісія з організаційно-правового забезпечення та безпеки туризму;
- Комісія із взаємодії з органами місцевого самоврядування з питань розвитку туризму;

– Аналітична експертна група.

Комісія з організаційно-правового забезпечення та безпеки туризму включає (за погодженням) фахівців органів державного управління Трускавецької громади, юристів та депутатів Законодавчих зборів громади. Комісія займається розглядом та розробкою заходів щодо вирішення наступних ключових питань:

- удосконалення нормативно-правової бази у сфері туризму;
- розробка правил та рекомендацій у галузі регулювання туризму;
- розробка пропозицій щодо вдосконалення умов та режимів землекористування громади з урахуванням туристичної специфіки;
- розробка пропозицій щодо впровадження та адаптації міжнародних стандартів туристичного сервісу, систем міжнародної добровільної сертифікації громади;
- вирішення питань безпеки туристів та підвищення якості послуг у громаді.

Комісія із взаємодії з органами місцевого самоврядування з питань розвитку туризму включає (за погодженням) фахівців міністерств та відомств Львівської області, представника Асоціації туризму, представників громадських утворень. До компетенції цієї комісії належить розгляд питань, пов'язаних із:

- координацією рішень, дій та планів економічного розвитку та регіональних утворень у сфері розвитку туризму;
- з будівництвом об'єктів туристичної інфраструктури в рамках територіальної громади та реалізацією туристських проєктів;
- залученням інвестицій у створення локальних туристичних комплексів;
- узгодженням інтересів органів регіональної влади, органів державної влади та потенційних інвесторів при реалізації туристичних проєктів, будівництві об'єктів туристичної та допоміжної інфраструктури;

– координацією діяльності та рішень органів регіональної влади при реалізації туристичних проектів.

Аналітична експертна група включає спеціалістів міністерства економічного розвитку, фахівців у галузі туризму та вчених. Ця структура виконує наступний комплекс аналітичних робіт:

– аналіз та оцінка стану та тенденцій розвитку туризму, здійснення моніторингу розвитку у регіоні;

– розгляд та експертиза бізнес-планів та інвестиційних пропозицій у галузі розвитку туризму в громаді;

– підготовка різної техніко-економічної документації з реалізації туристських проектів (інвестиційних обґрунтувань, бізнес-планів, інвестиційних пропозицій, ТЕО та ін.);

– експертиза та оцінка результативності реалізації програм, проектів та заходів у сфері туризму, вироблення рекомендацій щодо їх коригування.

Крім того, звернемося до досвіду інших країн, розглянувши сам організаційний механізм реалізації довгострокової державної політики у галузі туризму, його структуру, і давши характеристики його ключовим елементам та цільовим функціям.

Питання координації дій учасників туристичного ринку вирішуються у зазначених державах місцевими органами влади за допомогою державно-приватного партнерства (Public-Private Partnership). Ще в березні 2005 року Рада Європи офіційно рекомендувала європейським країнам активніше застосовувати механізми такого партнерства для інфраструктурних перетворень [7].

Відповідно до цього, державно-приватне партнерство – це взаємодія між організаціями державного сектору, місцевими органами управління та інвесторами приватного сектору й бізнесом з метою проектування, планування, фінансування, будівництва, забезпечення та/або експлуатації інфраструктури, об'єктів туризму або супутніх туристичних послуг.

Таким чином, можна сформулювати основні складові державної туристичної політики з врахуванням залучення інструментів регіонального розвитку та представників приватного сектору (рис. 2.1).

З інформації рис. 2.2 зрозуміло, що основними зацікавленими сторонами успішного розвитку туристичної галузі є три учасника системи державно-приватного партнерства: держава, органи місцевого самоврядування (територіальні громади) та суб'єкти туристичної діяльності різних форм власності (приватні, колективні, державні).

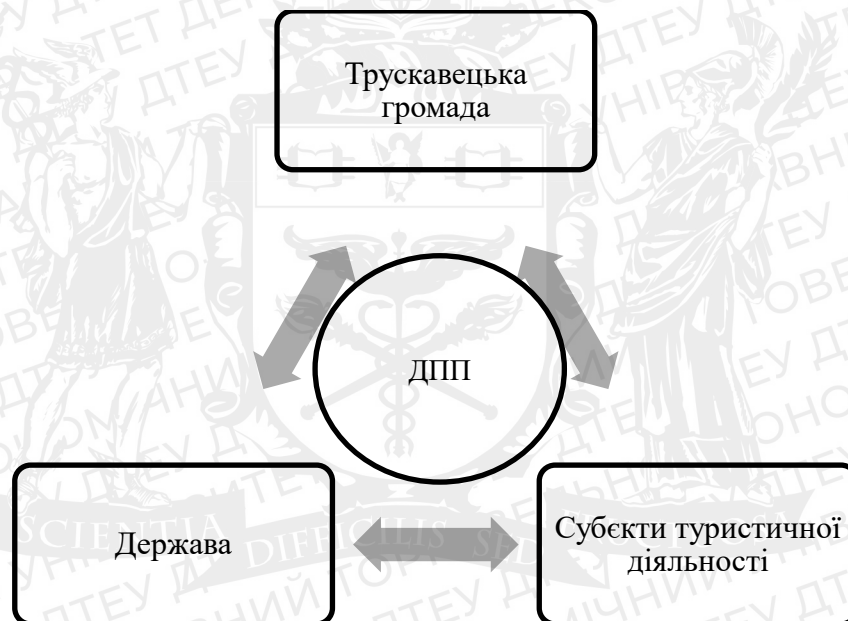

Рис.2.2. Учасники системи відносин державно-приватного партнерства

в сфері туризму Трускавецької громади

Джерело: складено автором

Зазначимо, застосування державно-приватного партнерства як механізму реалізації державної туристичної політики в контексті вдосконалення регіонального розвитку в сфері туризму Трускавецької громади дозволить:

- залучити значні інвестиції для реалізації проєктів інфраструктурного характеру у Трускавецьку громаду;

- збільшити податкові надходження до бюджетів усіх рівнів;
- підвищити рівень зайнятості місцевого населення;
- знизити навантаження на видаткову частину державного та регіональних бюджетів;
- перерозподілити ризики та посилити відповідальність сторін державно-приватного партнерства за управління та реалізацію інвестиційних проєктів тощо.

Інституалізація відносин в рамках субрегіону та розвиток міжмуніципального співробітництва відкриває шлях до відповідних державних цільових програм, а також міжнародних донорських структур за умови продовження реформ в Україні на основі Угоди про Асоціацію України з Європейським Союзом.

Наступний бюджетний період ЄС 2023-2027 має запустити нові механізми співробітництва ЄС з сусідніми державами і важливо до цього часу підготувати персонал до опрацювання якісних проєктів для спільної реалізації в рамках програм міжнародної технічної допомоги, у тому числі транскордонного співробітництва та інших європейських інструментів. Використання сильних сторін субрегіону в поєднанні із зовнішніми можливостями сприятиме досягненню стратегічних цілей та реалізації сформованого бачення.

Пропонована модель стратегічного управління розвитком туристично-рекреаційної сфери регіону інтегрує [8]:

- 1) рівень управління, що характеризує соціально-економічну політику України, її вплив на соціально-економічний розвиток, що визначає основні положення національної туристської політики (мети та завдання розвитку туризму, пріоритети, інструменти державного регулювання туризму);
- 2) стратегічний рівень управління соціально-економічним розвитком регіону, що включає: стратегічні цілі, завдання, пріоритети, умови для здійснення економічної діяльності на регіональному рівні; систему стратегічного управління та планування (процеси цілепокладання,

прогнозування, планування та моніторингу, інформаційного забезпечення стратегічного управління, просторові аспекти), умови забезпечення її стабільного функціонування;

3) галузевий рівень стратегічного управління розвитком туристично-рекреаційної сфери регіону, що містить систему стратегічних цілей та завдань з управління процесами розвитку туризму у регіоні;

4) територіальний рівень управління, пов'язаний з розвитком туризму лише на рівні окремих територій муніципальних районів.

Такий інтегрований підхід до формування системи стратегічного управління процесами розвитку туризму обґрунтовано як з позиції сучасної структурної організації регіонального управління, так і з погляду повноти інструментарію та спектру розв'язуваних завдань.

2.2. Розроблення комплексу заходів з удосконалення розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької міської громади та обґрунтування їх ефективності

Для підвищення ефективності управління туристично-рекреаційною діяльністю в Трускавецькій громаді необхідно:

- формування системи управління якістю послуг підприємствами інфраструктури туризму;
- формування регіональної системи державної та муніципальної підтримки та супроводу інвестиційних проектів;
- розвиток регіонального туристичного кластера та створення особливої економічної зони туристично-рекреаційного типу.

Як було зазначено вище, загальні підходи до формування регіональної економічної політики у сфері туризму у рамках повинні будуватися на основі двох типів стратегій:

1. стратегії вбудовування у зовнішні ланцюжки створення вартості та зовнішні системи туристичної логістики з одночасним розширенням туристичної спеціалізації регіону у їхньому складі;

2. стратегії генерації власних ланцюжків у сфері туризму на основі резидентних структур із підвищенням ефективності використання капіталу.

На основі сказаного вище видно, що регіональна економічна політика у сфері туризму Трускавецького громади має бути націлена на створення нових конкурентних переваг і підтримку вже існуючих. Вона має вибірково концентрувати ресурси на таких ключових напрямках як:

– розвиток пріоритетних секторів туристичної індустрії, що базуються на регіональних конкурентних перевагах, що характеризуються максимальним мультиплікативним ефектом;

– виділення та розвиток найбільш перспективних туристичних центрів та територій у регіоні, що виступають як центрів формування туристичного кластера.

Ці два акценти дозволяють здійснити консолідацію в регіоні ланцюжка створення вартості у туризмі та створити умови для появи стратегічно значущих турпродуктів та об'єктів туристичної інфраструктури, що підвищують граничну продуктивність факторів виробництва.

Таблиця 2.1

Основні завдання регіональної економічної політики
та способи їх вирішення

Завдання	Способи вирішення
Залучення інвестицій та прибутку турфірм	Підвищення інвестиційної привабливості регіону, забезпечення гарантій та нормальних режимів функціонування ринків власності, забезпечення доступності об'єктів туристичного показу, запровадження пільгових режимів при реінвестуванні прибутку підприємствами
Підвищення податкової ефективності	Оптимізація бюджетних видатків та підвищення ефективності використання бюджетних інвестицій на створення об'єктів туристичної інфраструктури, що дозволяють ув'язувати різні тури.
Підвищення ефективності використання амортизації	Створення регіональних амортизаційних та лізингових фондів, податкове стимулювання реновацій

Залучення населення до доходів	Стимулювання споживчої активності та культури споживання (у тому числі і кредитування споживання), підвищення кваліфікації, оплати та продуктивності праці, розширення асортиментного ряду та споживчого ринку, розвиток сфери торгівлі та можливостей обігу пластикових карток
Стимулювання товарного виробництва	Формування власних систем просування продукції на зовнішніх ринках, формування та просування регіональних та товарних брендів, диверсифікація асортиментної політики на основі поглибленої переробки місцевих ресурсів
Стимулювання розвитку сектору послуг	Розвиток інфраструктури, у тому числі створення інфраструктурних комплексів (наприклад, розвиток придорожньої інфраструктури), створення сервісних центрів у населених пунктах, створення особливих економічних зон сервісного характеру

Джерело: складено автором

Отже, головною метою управління туристичною інфраструктурою, як на національному, так і регіональному рівнях держави є формування або підвищення ефективності її функціонування як елементу нарощення економічного та соціального потенціалу регіону за умови раціонального використання рекреаційних ресурсів регіону та надання туристам необхідних їм послуг високої якості.

Як очікувані результати реалізації вищеописаних заходів у рамках мега-проекту з розвитку туризму в Трускавецькій громаді розглядаються такі позитивні зміни:

- збільшення частки туризму у ВРП РК (до 20%);
- розвиток індустрії та інфраструктури туризму, облаштування депресивних територій (поселень, муніципальних районів);
- збільшення загального туристичного потоку в регіон (до 5 млн. туристів);
- підвищення зайнятості населення у туризмі та суміжних галузях (до 25 тис. нових робочих місць) та зростання доходів бюджету за рахунок збільшення обсягу туристично-рекреаційних послуг та концентрації ланцюжка створення вартості у туризмі на території республіки.

Важливість вибудовування стратегічної позиції щодо розвитку туризму обґрунтована тим, що окрім вирішення приватних соціально-економічних проблем, туризм є важливим елементом системи територіального маркетингу та формування сприятливого іміджу регіону по відношенню до зовнішніх суб'єктам (туристам, жителям інших регіонів та країн, сусіднім регіонам, суб'єктам господарювання). Також, володіючи комплексуючою роллю, розвиток туризму здатний створити сприятливі умови для залучення на територію інших галузей та видів економічної діяльності.

Обмеженість власних земельних ресурсів м. Трускавець та відсутність встановлених адміністративних меж курорту також значно стримує розвиток курорту, поглиблює ряд існуючих проблем субрегіону. Можливість використання ресурсів прилеглих територій до м. Трускавець дає можливість різко покращити привабливість субрегіону через розвиток індустрії розваг, спортивно-туристичного потенціалу, зокрема розвитку спортивно-відпочинкового комплексу Буковель, що сприятиме зменшенню відтоку туристів для яких лікування чи оздоровлення не є пріоритетом.

Цьому також буде сприяти і фактор міжмуніципального співробітництва, який може допомогти консолідувати ресурси для вирішення наявних проблем та сприяти усуненню значних диспропорцій у розвитку адміністративно-територіальних одиниць субрегіону, навіть попри брак фінансових ресурсів у місцевих бюджетах.

Відсутність статусу курорту, а також міжнародних сертифікатів на мінеральні ресурси стримує приріст іноземних відпочиваючих та роботу з великими міжнародними страховими компаніями та туроператорами. На це також накладається проблема недостатнього рівня володіння іноземними мовами в обслуговуючого персоналу. Наявність діючої Угоди про Асоціацію України з Європейським Союзом в значній мірі дозволить покращити ситуацію і реально забезпечити утвердження міжнародного статусу курорту Трускавець. Відсутність системи збереження історико-архітектурної частини курорту загрожує зменшенням сегменту «сентиментального» та

«культурного» туризму, а незадовільний стан інженерної інфраструктури, відсутність достатньої кількості якісних сучасних громадських просторів зменшують комфорт перебування і життя як відпочиваючих, так і мешканців м. Трускавець.

Використання зовнішніх можливостей, а особливо участь в міжнародних програмах технічної допомоги та державних цільових програмах допоможуть якісно змінити обличчя м. Трускавець та вплинути на якісний склад відпочиваючих на території субрегіону.

Підвищення загального інвестиційного рейтингу України також сприятиме залученню нового бізнесу в профільні для субрегіону сектори економіки, розширення спектру послуг та покращення їх якості для відпочиваючих і разом з цим - збільшенню доходів та покращення якості життя місцевих мешканців.

Оптимальним варіантом подальшого розвитку санаторно-курортного комплексу могло б бути створення об'єднаної територіальної громади в складі м. Трускавця та прилеглих сільських рад, що дає можливість не тільки розширити площу, але й скоординовано мобілізувати необхідні ресурси – людські, природні, матеріальні, фінансові. Однак, процес об'єднання громад на сьогодні гальмується. Тому пропонуються кроки, які б вже сьогодні дозволили вирішувати низку проблем, зокрема в частині соціально-економічного розвитку.

В першу чергу це стосується інвентаризації спільних інтересів зацікавлених сторін та реалізації спільних проектів на основі Договорів про міжмуніципальне співробітництво, у тому числі із органами місцевого самоврядування, які не входять до складу території субрегіону (Дрогобич, Борислав, Східниця).

Важливим фактором розвитку економіки субрегіону, у тому числі промоції його економічних можливостей можуть відігравати агенції місцевого економічного розвитку. На сьогодні у м. Трускавець є подібні інституції, потенційно готових до виконання відповідних завдань в партнерстві з

органами місцевого самоврядування. Однак вони потребують допомоги в питаннях інституційного зміцнення, підвищення кваліфікації кадрів.

Таким чином сферами втручання (завданнями) в межах операційної цілі «Розвиток економічної співпраці в/поза межами субрегіону» визначено: створення системи взаємовигідної міжмуніципальної співпраці, у тому числі в межах субрегіону та промоція і реалізація економічних можливостей субрегіону.

Представимо в табл.2.2 основні заходи з удосконалення розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької міської громади.

Таблиця 2.2

Основні заходи з удосконалення розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької міської громади

Напрямок удосконалення розвитку туризму в громаді.	Запропоновані заходи щодо удосконалення туристичної діяльності	Очікуваний результат від запропонованих заходів
Збереження історико-архітектурної частини курорту	Участь в міжнародних програмах технічної допомоги	Збільшення частки туризму в валовому регіональному продукті
Розвиток міжмуніципальної співпраці, у тому числі в межах субрегіону	Створення Агенції місцевого економічного розвитку	Збільшення загального туристичного потоку
Розширення меж земельних ресурсів	Встановлення адміністративних меж курорту	Збільшення доходів місцевого бюджету

Джерело: складено автором

Таким чином, за рахунок впровадження вищезазначених заходів відбудеться підвищення конкурентоспроможності Трускавецького регіону як туристичного регіону за рівнем комфорту та привабливості для досить вибагливого туризму.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У сучасних умовах становлення ринкових відносин для кожного українського регіону особливо гостро стоїть завдання пошуку свого місця в міжрегіональному та міжнародному поділі праці, шляхів та способів сталого розвитку при соціально-економічній кон'юнктурі, що несприятливо складається. Причому цей процес пошуку та стратегічного вибору, як правило, ускладнений процесами різкого розшарування суспільства за рівнем доходів, збіднення значної частини населення та гіперзбагачення вузького сегменту бізнес-еліти у базових та обробних галузях, надмірної централізації фінансових потоків та концентрації капіталу у кількох столичних мегаполісах та промислових агломераціях. У даному контексті набуває значення питання стратегічного розвитку туризму як конкурентної переваги туристичних регіонів країни, в тому числі Трускавецької громади.

Стратегія розвитку Трускавецького субрегіону скерована на покращення умов життя як мешканців міста Трускавець, так і сільських населених пунктів території субрегіону, а також гостей, туристів, інвесторів через покращення бізнес- та інвестиційного клімату, його туристичної і культурної привабливості, якості життя мешканців та системи надання публічних послуг. Основою для Стратегії стали конкурентні переваги території, а також ті можливості, які відкриваються через зміни в його зовнішньому оточенні.

Територія субрегіону має значний потенціал для інтенсивного розвитку не тільки санаторно-курортної, але й туристично-рекреаційної сфери для значної кількості відпочиваючих, які їдуть сюди не тільки на лікування але й на відпочинок. Цей потенціал полягає в наближеності до відомих культурних центрів Львівщини та сучасних туристичних і гірськолижних центрів, великої кількості природних та рекреаційних ресурсів, туристично-привабливих гірських територій, розвинутої інфраструктури готельно-ресторанного бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилюк Анна, Державна політика у сфері туризму в Україні: соціогуманітарний вимір. Монографія, Київ : видавництво Ліра-К, 2020, 428 с.
2. Журба, І., І. Несторишен, С. Матюх. "Реалізація державної туристичної політики в контексті регіонального розвитку." (2022).
URL: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12595>
3. Зігунова, Інна Сергіївна. "Значення державного регулювання у забезпеченні сталого розвитку туризму." РОЗДІЛ 1 ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ (2020): 23.
URL: https://fc.sspu.edu.ua/files/doc_files/2019/1/turizm_zbirnik_vesna_2020_6f150.pdf#page=23
4. Іванов, Юрій, Ольга Іванова. "Концептуальні засади державного регулювання просторового розвитку територіальних громад." Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України 26 (2022): 41-54.
URL: <http://rarrpsu.wunu.edu.ua/index.php/rarrpsu/article/view/412>
5. Келеман, А. В. "УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ." НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ (2022): 172.
URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovo_Doslidna_Chastyna/Docs/Materiali_studentskoji_konferenciji_LTEU_-2022.pdf#page=173
6. Коваленко Г. В., Топольскова Д. Ю., Впровадження децентралізації публічної влади На основі досвіду європейських країн. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Ужгород. Випуск 13, частина 1. С. 120-123. URL : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/13_1_2017ua/27.pdf.
7. Козловський Є.В., Ткаченко Т.І. Особливості управління проектами в сфері туризму на основі застосування механізмів державно-приватного партнерства. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 9. С. 78–82.

8. Коледа Г.І. Реформування публічного управління сферою туризму на регіональному рівні в умовах децентралізації в Україні : дис. доктора філософії : 281. Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Дніпро, 2021. 322

9. Комплексний план просторового розвитку території громади. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/14364>.

10. Крушельницька, Таїсія Анатоліївна, and Інна Миколаївна Шапран. "ОСОБЛИВОСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ." Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права 4 (2022): 38-44
URL: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.4.5>

11. Обозна А. О. Аналіз стану розвитку вітчизняної туристичної галузі у відповідності з міжнародними рекомендаціями статистичних показників. Ефективна економіка. 2019. № 6.
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7153>

12. Офіційний сайт Інформаційного центру Трускавця.
URL: <https://truskavets.ua>.

13. Перепелиця, С. Л. "Розробка стратегії розвитку територіальної громади." URL: <http://library.econom.zp.ua:85/xmlui/handle/123456789/81>

14. Підвальна, О. Г., and Ю. Б. Феленчак. "Соціальні аспекти інноваційного розвитку туризму в регіоні." Вчені записки Університету «КРОК». Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2020. Вип.№ (2021). URL: <http://socrates.vsau.edu.ua/repository/card.php?lang=en&id=27768>

15. Потравка, Л. О., and І. О. Пічура. "Публічне управління розвитком туристичної галузі в умовах трансформацій національної економіки України." Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка 3 (2020): 30-36.
URL: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.3.4>

16. Радченко, О., & Горбаченко, С. (2021). СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ. Економіка та суспільство, (24).

URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-31>

17. Рішення Трускавецької міської ради від 11.12.2021 року «Про затвердження Програми розвитку туристичної галузі та курортології Трускавецької міської територіальної громади на 2021 рік»

URL: <https://tmr.gov.ua/doc/16965/>

18. Розмова з прогресивним головою ОТГ URL: <https://uabl.org/rozmova-z-prohresyvnym-kerivnykom-oth-holova-truskavetskoj-oth-andrii-kulchynskyi/>

19. Снітинський В. В., Грицак Л. Я., Янишин Я.С, Дубневич Ю. В., Содома Р. І. (2020) Соціально-економічний розвиток Трускавецької об'єднаної територіальної громади: практичний посібник / за заг. ред. Снітинського В. В. – Кам'янка-Бузька:КП «Кам'янка-Бузька районна друкарня». 2020. 174 с.

20. Стратегія розвитку Трускавецького субрегіону на період до 2028 року. URL: <http://www.tmr.gov.ua/home/stratetiia-mista>

21. Теодорович Л. "ТУРИСТИЧНЕ БРЕНДИНГУВАННЯ – ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ КУОРТУ ТРУСКАВЕЦЬ." Economics. Management. Innovations 2 (29) (2021). URL: <http://eui.zu.edu.ua/article/view/246311>

22. Тимечко І. Територіальна громада у транскордонному просторі: чинники, закономірності, пріоритети розвитку: монографія. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2019. 444 с

23. Тимошенко Т. О. Напрями удосконалення публічного управління розвитком туризму на засадах державно-приватного партнерства. Публічне адміністрування та національна безпека. 2019. № 3. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15687143236118.pdf>

24. Трускавець – місто здоров'я. Сторінка в соціальній мережі Facebook. URL: <https://www.facebook.com/truskavets.official>.

25. Туристичний портал Укрзахід.
URL: <https://www.ukrwest.com.ua/truskavets/>.
26. Шелеметьєва, Т. В. "Сучасна система управління розвитком туризму в Україні." Інтелект XXI 1 (2019): 121-126.
URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2019/2019_1/24.pdf
27. Шелеметьєва, Т. В. "Пропозиції щодо підвищення ефективності та удосконалення системи управління розвитком туризму в Україні." Причорноморські економічні студії 37 (2019): 61-65.
28. Юхновська, Юлія. "Формування концепції стратегічного управління розвитком потенціалу туристичної галузі в Україні та її регіонах." Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету 57.2 (2019): 18-27 URL: . <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/27975>
29. Global Report on Public-Private Partnerships: Tourism Development. Published and printed by the World Tourism Organization (UNWTO), Madrid, Spain. URL: https://catedratim.files.wordpress.com/2019/01/omt-2019-global_report_public_private_partnerships_tourism_development.pdf
30. Travel & tourism economic impact research, Oxford Economics 2022, URL: <https://wttc.org/Portals/0/Documents/Reports/2022/WTTC%20methodology%20report%202022.pdf?ver=2022-06-13-202957-567>.

АНОТАЦІЯ

Яроцька Т.В. «Розвиток туризму в управлінні територіальним розвитком громад».

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

У випускній кваліфікаційній роботі на основі даних стратегії розвитку Трускавецької територіальної громади проаналізовано сучасний стан розвитку туризму в даному регіоні, досліджено основні тренди в управлінні розвитком туризму. Визначено проблеми розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької громади, проаналізовано програми, які направлені на розвиток туризму даного регіону.

За результатами SWOT-аналізу управління розвитком туризму Трускавецької громади, розроблено заходи щодо удосконалення державного управління туристичним розвитком громади.

Ключові слова: туризм, стратегія розвитку, публічне управління, дестинації, туристичні агенції

SUMMARY

Yarotska T.V. "Development of tourism in the management of territorial development of communities".

Graduation qualification work for obtaining a bachelor's degree in the specialty 281 "Public management and administration" in the educational program "Public management and administration". State University of Trade and Economics, 2023.

In the graduation thesis based on the data of the development strategy of the Truskavet territorial community, the current state of tourism development in this region was analyzed, trends in the management of tourism development were studied. The problems of tourism development in the management of the territorial development of the Truskavets community were identified, and the programs aimed at the development of tourism in this region were analyzed.

According to the results of the SWOT analysis of the tourism development management of the Truskavet community, measures have been developed to improve the state management of the community's tourism development.

Key words: tourism, development strategy, public administration, destinations, travel agencies

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Яроська Гетяка Володимирівна (ПІБ), повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: Розвиток туризму в управлінні «Територіальним розвитком громад» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронних варіантах.. Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

«6» червня 2023 року.

 (підпис)

Згода

Я, Яроцька Тетяна Володимирівна

цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: «Розвиток туризму в управлінні територіальним розвитком громад», несучи повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«6» червня 2023 року

Підпис

Яроцька Т.В.
Прізвище, ініціали

РЕЦЕНЗІЯ

на випускну кваліфікаційну роботу
Яроцької Тетяни Володимирівни на тему:
**«РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УПРАВЛІННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИМ
РОЗВИТКОМ ГРОМАД»**
на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

В умовах сьогодення туризм відіграє важливу роль у соціально-економічному та гуманітарному зростанні громад і регіонів. Окрім формування конкурентоздатного унікального туристичного продукту та створення додаткових робочих місць, відбувається активне стимулювання споріднених видів економічної діяльності, модернізація та побудова нової соціальної та транспортної інфраструктури тощо. Це свідчить про неабияку важливість туризму та необхідність врахування даного аспекту в управлінській діяльності та плануванні на усіх геопросторових рівнях.

Відтак представлена на рецензування випускна кваліфікаційна робота виконана на актуальну тему, оскільки присвячена питанням розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком громад.

У першому розділі автором визначено місце туризму у стратегії розвитку Трускавецької міської громади, здійснено оцінку діяльності органів місцевого самоврядування у сфері розвитку туристичної галузі в Трускавецькій міській громаді.

Другий розділ присвячено дослідженню механізмів удосконалення системи управління розвитком туризму у діяльності Трускавецької міської громади та розробленню комплексу заходів з удосконалення розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком Трускавецької міської громади, також здійснено спробу обґрунтування їх ефективності.

На нашу думку, недостатньо проаналізовано в роботі зарубіжний досвід розвитку туризму в управлінні територіальним розвитком громад, а також не достатньо конкретизовані запропоновані заходи по удосконаленню системи управління.

Випускна кваліфікаційна робота є завершеним, самостійним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблематики. Висновки та пропозиції, що сформульовані в роботі, є обґрунтованими.

З огляду на зазначене, представлена робота Яроцької Тетяни Володимирівни виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту.

Директор навчально-наукового
центру бізнес-симуляції ДТЕУ,
к.е.н., доцент

Оксана ТРУБЕЙ